

PRZYKŁONNY (14) *ai*

Teksty nie oznaczają ó.

comp przykłonni(e)jszy (5).

sg m N przykłonny, przykłonni(e)jszy (3). ◊ *A* przykłonn(e)go (1). ◊ [*I* przykłonnym]. ◊ *f N* przykłonni(e)jszã (1). ◊ *n N* przykłonn(e), przykłonni(e)jsz(e) (6). ◊ *G* przykłonn(e)go (1). ◊ *A* przykłonn(e) (1). ◊ *pl N m pers* [przykłonni], przykłonni(e)jszy (1). ◊ [*A m pers* przykłonné.]

Składnia comp: przykłonnieszy niż(li) (2) *RejPos, RejZwierc, jako kto* (1) *RejWiz.*

Sł stp, Cn brak, Linde XVI (pięć z niżej notowanych przykładów) – XVII(XVIII) w.

1. Gotów, chętny by coś zrobić, skłonny (9) :

przykłonny ku czemu (1): Bo y Hetman w káždey Rycerfkiey spráwie gdy ochotną chuc á wdzięczną poftáwę Rycerftwu fwemu okaże/ iuz ie też ochotnieyfsze czyni/ y wiele fercá im dodawa/ iż też ku káždemu iego rofkazaniu z ochotnieyfszą y poftháwą y spráwą á ząwždy przykłonnieyfszy bywáią. *RejZwierc* 96v.

cum inf (1): A iefliżec da Pan Bog to vznanie/ iż fie nie dałz ták nązbyt vwiesć spráwam fwiátá tego/ á przełóżyłz oftátek ná káfkę á ná opiekę Páná fwego/ przedlię w tym nie miey nádzieie/ ále wždy iednák rozumiey/ iżci iuz Pan będzie przykłonnieyfszy ofwiećić nędzne oczy twoie. *RejPos* 67v.

a. O słabościach ciała (jako przeciwieństwa ducha) i natury ludzkiej (7) :

α. O uleganiu złu i grzechowi (6) :

przykłonny do czego (1): ALe gdyż to ták do fwego przyrodzenia iáwnie znamy/ iż odmienne ieft/ á ząwždy przykłonnieyfsze ieft do fwiátá tego obłudnego/ y do nábycia omylnych przyfímákow iego/ niżli do cnoty á do poćciwego/ pobożnego/ á wolnego żywotá fwego *RejZwierc* 65.

przykłonny ku czemu (5): *RejPs* 76v; A ták iuz on czárt/ ktory był y ząwždy y ieft wielkim nieprzyiacielem narodu człowieczego/ [...] widząc iż ciáło iego [człowieka] ząwždy przykłonne ku grzechowi ieft/ [...] pilnie fie fthára o vpadek iego *RejPos* 49v, 49v, 329v; Czyńże kędy możesł wżedy á wżędy gwałt przyrodzeniu fwemu/ wiesł żeć to ząwždy ku gorfzemu niż ku lepřzemu przykłonne ieft. *RejZwierc* 35v.

β. O uleganiu strachowi [ku czemu] (1) : Abowiem przyrodzenie człowiecze przykłonne iefth ku boiáźni iefzche z onego przełtráchu w Ráiu przodká náfzego *RejZwierc* 78v.

2. Kierujący ku czemuś swoje pragnienia; w przen. [k(u) czemu] (1) :

Wyrażenie: »przykłonne serce« (1): Od początku miałem ku niey [mądrości] przykłonne ferce moie [cor possedi cum ipsa]/ á dla thegoż nie będę opufzczon. *BibRadz Eccli* 51/27;

[»serdecznie przykłonny«: Panie Boże racz dać/ i nám ferce w twoiei prawdzie ftále/ i przełóżóné ku twoiei chfále ferdecznie przykłonné *MurzNT* 7.]

3. Życzliwy (2) :

przykłonny k komu (1): *RejPos* 205 *cf Szereg.*

Wyrażenia: »przykłonny z serca« (1): *RejPos* 205 *cf Szereg.*

[»[komu] przykłonny w wierze« = *wierny*: [*Aleksander do Słowian*:] Przeto żeście nam ząwždy przykłonni byli w wierze/ prawdomowni/ [...] á nigdy nieufawáiący: Dawamy wam ná wieczność

wszystkie krainy/ od północnego morza wielkiego Oceanu lodowatego/ aż do morza Włoskiego
północnego. *BielKron 1597 15 (Linde).*]

Szereg: »przychylny a przykłonny« (1): Iż on [Bóg] żadnego nie chce opuścić by też
należniejszego/ którego on obaczy być k sobie przychylnego a przykłonnego s prawego fercą
fwego *RejPos 205.*

a. *Litościwy, łaskawy [ku czemu] (1):* [...] niemayancz żadnego dzyeczyęczya swego tak bacznego
y kv my włomnoŹczy Matki swoy prziklonnyego ktori by myę włomeczną chowal wpcziwoŹczy Iako
matkęę swoyę ałz do smyerczy *ZapKościer 1584/66v.*

[*Wyrażenie:* »przykłonny ku prośbie«: Nyeieft pod nyebem thak wyelky narod [...]. ktori by
myal bogy kffobie thak przyblyzawce fze sicut Deus noster adest cunctis observacionibus [! *Vulg:*
obsecrationibus] nostris iako nałz bog przykłonnym ieft knałzym prołzban *TomZbrudzBrul Deut*
4/7.]

4. *Zdolny, utalentowany (2):*

przykłonny do czego (1): Bo iáko inŹzy narodowie o nas o Polakach piłzą iż trudno má być
kthory narod ták s przyrodzenia do káżdego obaczenia ták przykłonny iáko ieft narod náłz PolŹki ná
ktorákolwiek ftronę ftárání á ćwiczenie fwe będzie obroćić chciał. *RejZwierc A3.*

przykłonny ku czemu (1): Też to záfię o Polaku powiedáią/ iż żadny narod nie ieft przykłonniejszy/
y ku kftátom/ y ku káżdemu ćwiczeniu/ iáko Polak *RejWiz A4v.*

Synonimy: 2., 3. *przychylny; 2. chętny, chutliwy, gorliwy, gotowy, ochoczy, ochotny, pilny, skłonny,*
skory, skwapliwy, skwapny; 3. powolny, przyjazny, sprzyjazny, życzliwy; a. dobry, łaskawy, miłosierny;
4. *udatny.*